

Rozhovor prezidenta republiky pro deník Blesk, 20. března 2024

20.3.2024 - Vera Renovica | Správa Pražského hradu

Češi špatné vzpomínky a to, co musíme, tady u nás často »ošvejkujeme«. Dělejme to jinak. Petr Pavel (62) ve speciálním dílu pořadu Hráči nastínil, jak vidí možnosti obrany země, jaký vývoj očekává na Slovensku či zda by vyhlásil amnestii.

V ČT jste nedávno připustil, že nevyklučujete druhou kandidaturu. Co vás k tomu vedlo?

„Mně hlavně přišlo arogantní avizovat, že jsem tady na dvě volební období. Každý, kdo se uchází o přízeň voličů v prezidentské volbě, se uchází o jedno pětileté období s možností, když s ním budou občané spokojeni, ucházet se o druhé.“

Není to tak, že jste zkusil tu práci a řekl si po roce: tak tohle vydržím ještě devět let?

„Určitě ne. Já navíc nejsem schopen předjímat, jaká bude mezinárodní situace, jaká bude vnitropolitická situace, ale ani jaká bude moje zdravotní či rodinná situace. Teď se soustředím na to, abych věnoval maximum úsilí prvnímu mandátu. Jestli bude druhý, si řekneme za tři čtyři roky.“

Váš předchůdce Miloš Zeman je teď v nemocnici ve vážném stavu. Popřál jste mu brzké uzdravení skrze sociální sítě. Chystáte se ho třeba navštívit nebo mu zatelefonovat?

„Pokud vím, tak Miloš Zeman je na jednotce intenzivní péče a tam se ani nevolá, ani nepovolují návštěvy.“

Tak po nějakém čase?

„Já mu jako komukoliv jinému přeji brzké uzdravení, protože názorový nesoulad neznamená, že bych mu přál něco špatného. Na druhou stranu jsme si s Milošem Zemanem nebyli tak blízko, abych ho navštívil jako jeden z prvních, takže uvidíme, jak se ta situace vyvine a kdy bude schopen přijímat návštěvy.“

To znamená, že byste ho klidně navštívil, ale až už nebude na JIP?

„Řekneme, že je to takhle správně, ano.“

V současnosti se řeší slova slovenského premiéra Roberta Fica o Ukrajině, o Rusku. Aniž bych citovala, proč si myslíte, že říká to, co říká?

„Vidím tam snahu oslovit velkou část slovenských voličů, kteří mají obavy z války na Ukrajině, ale vlivem propagandy věří, že v této válce zvítězí Rusko, a možná v tom vidí i příslib návratu k nějaké formě stability.“

Je to politický pragmatismus? Anebo si myslíte, že si toto slovenský premiér doopravdy myslí?

„Já si myslím, že to je politický pragmatismus. Robert Fico je zkušený politik, který se nenechá opít rohlíkem, ví, s kým má tu čest ve vztahu k Rusku, a asi si nedělá příliš velké iluze o nějaké snaze nastavit mírové a rovnoprávné soužití v Evropě. Zároveň je realista a ví, že Rusko je a bude i nadále

vojenskou velmocí, která si může řadu věcí vynutit silou. Zřejmě očekává, že dojde k nějakým jednáním s Ruskem o poválečném uspořádání a má naději, že země, které se budou teď chovat k Rusku vstřícněji, budou mít privilegovanější podmínky při vyjednávání poválečných vztahů.“

Jaké privilegované podmínky?

„Například ve slovenských médiích a konkrétně od Roberta Fica jsme slyšeli, že by mohly být opět levnější energie. V tomto ohledu se Rusko chovalo vždy pragmaticky a víme, že prezident Putin považuje energie za zbraň.“

Jak moc vyhlížíte výsledek slovenských voleb. Protože paleta těch kandidátů je velmi pestrá.

„Paleta je možná pestrá, ale hlavní kandidáti jsou dva a uvidíme během týdne, jak to dopadne. Bude to v každém případě volba Slováků, a ať už se rozhodnou jakkoliv, tak tu volbu musíme respektovat. Já si nemyslím, že by rozdílné názory, které dnes máme na situaci na Ukrajině, měly vést k nějakému zásadnímu zhoršení vztahů mezi Slovenskem a ČR. Je to rozdíl na sice podstatnou, ale jednu věc společných vztahů, a v mnoha dalších ohledech se shodneme a můžeme bez problémů pokračovat ve spolupráci dál.“

Takže stane-li se slovenským prezidentem Peter Pellegrini, koaliční partner Roberta Fica, nebudete mít problém...

„Já jsem se sešel se všemi slovenskými představiteli včetně Roberta Fica a nevidím problém v tom scházet se s nimi i do budoucna.“

Expremiér Babiš na sociálních sítích oprašuje nápad na pořádání jakéhosi mírového summitu mezi Ruskem a Ukrajinou tady v České republice. Koalice o něm zatím tvrdí, že je bezpečnostním rizikem. Jak to vidíte vy?

„Já bych označil za bezpečnostní riziko naivitu, která by směřovala k tomu, že budeme lidem sugerovat myšlenku, že stačí chtít mír a on ten mír bude. K tomu, abychom mír nejenom měli, ale taky udrželi, je mnohdy zapotřebí obrovského úsilí a sem tam i síly anebo alespoň připravenosti sílu použít. Rusko se chová jako agresor, vyjadřuje se jako agresor a my nemůžeme předstírat, že je mírotvorem. Nechci označovat Andreje Babiše za bezpečnostní riziko, ale za bezpečnostní riziko bych označil některé jeho argumenty.“

Není v tomhle kontextu načase říci, že by bylo moudré zavést nějakou verzi povinné vojny?

„Já mluvím o tzv. administrativních odvodech. Ty tady měly být už od doby našeho přechodu na plně profesionální armádu, která má řadu výhod, ale také velkou nevýhodu, kterou je tvorba záloh v případě potřeby či krize. V dnešní době ministerstvo obrany ani nemá představu, s jakými lidskými zdroji se dá pro obranu státu počítat. Přitom stále máme v platnosti branný zákon, který všem občanům ve věku 18-60 let ukládá povinnost podílet se na obraně státu.“

A je to dostačující? Nebylo by opravdu lepší zavést rovnou povinnou vojnu?

„Vždycky opakuji, že návrat k vojenské službě tak, jak jsme ji znali, nepovažuji za řešení pro Českou republiku. Může to fungovat v zemích, kde je jiná tradice – například v severských zemích mají kombinovanou profesionální službu se základní službou, ale tato místa se obsazují ve velké většině případů na základě dobrovolnosti. To by u nás asi nebylo možné.“

Proč?

„Vojenská základní služba u nás nemá úplně dobrou pověst. Mnoho mužů s odstupem let vzpomíná na vojnu s jistou nostalgií a zapomněli vše špatné, ale pro mnoho z nich to byly dva ztracené roky života. Takové vnímání základní vojenské služby přžívá v myslích mnoha lidí. Navíc my máme takovou vlastnost, že všechno, co dělat musíme, tak děláme neradi a hledáme cesty, jak se tomu vyhnout nebo jak to »ošvejkovat«. I proto si myslím, že cesta dobrovolnosti spojená s benefity je pro nás mnohem přijatelnější než plošné direktivní zavedení povinné služby.“

Podle modelu Kantar pro ČT by hnutí ANO získalo ve volbách 39 %. Vy jste smířený s možností, že třeba Andreje Babiše jmenujete v blízké budoucnosti premiérem a budete s ním muset hledat shodu na celé řadě priorit?

„Dovedu si to představit, protože kdybych si to nedovedl představit, tak bych asi do této funkce ani nešel. Je třeba respektovat, že voliči mají volnost a svobodu rozhodnutí. Já jsem už v předvolební kampani říkal, že se budu řídit ústavou. A pokud z voleb vzejde strana, která bude mít potenciál sestavit vládu s dostatečnou podporou v parlamentu, tak nebudu hledat jiné možnosti a takového člověka sestavením vlády pověřím.“

A když z toho vzejde koalice ANO a SPD? Vy jste v kampani říkal, že kdybyste měl Tomia Okamuru jmenovat třeba ministrem školství, bral byste to jako mravní ohrožení mládeže. Tak v tomhle případě byste si s pravomocemi trochu »pohráł«?

„Já si s nimi můžu pohrávat, ale jenom v té míře, kterou mi dává ústava. To znamená vést jednání a doufat, že povedou ke kompromisu. Když nepovedou, a přesto bude ten, kdo bude sestavovat vládu, mít jednoznačnou podporu parlamentu, pak nezáleží na tom, jestli se mi to líbí, nebo ne.“

V Česku jsou přeplněné věznice. Uvažujete, že byste jim »ulevil« prostřednictvím amnestie?

„Situace ve vězeňství je opravdu složitá, já jsem teď nedávno navštívil věznici ve Vinařicích, abych se na místě seznámil se situací, a zrovna ta je naplněná výrazně přes 100 procent. Zároveň trpí velkým podstavem zaměstnanců, kteří se o vězně starají. Na druhou stranu amnestie nemůže sloužit jako nástroj k vyprázdnění věznic. To by bylo výrazné nepochopení tohoto institutu a takhle to určitě ústava nezamýšlela.“

Historicky k tomu pár set let zpátky sloužila...

„Tak já ji tak nevnímám. Každopádně se tomu budu rád věnovat v okamžiku, kdy dojde k nějaké úpravě trestního sazebníku. Například dojde-li k tomu, že trestné činy související s manipulací s tzv. měkkými drogami budou přehodnoceny, jsem připraven zvážít buď zkrácení trestů, nebo úplnou amnestii pro ty trestné činy, u kterých bude snížena, anebo úplně budou převedeny z kategorie trestných činů třeba do přestupku. O ničem plošném ale neuvažuji.“

Máte nějaký přehled, o kolik lidí by mohlo jít třeba v souvislosti právě se změnou legislativy u měkkých drog?

„To bude záležet na tom, jak se ta úprava bude vyvíjet. Pokud vím, tak v souvislosti s měkkými drogami je v našich věznicích něco přes 2000 lidí. Ale nepředjímejme.“

Vám přišly více než čtyři stovky žádostí o milost, nevyhověl jste jedině. Stane se tak brzy?

„Ano, v okamžiku, kdy žádost naplní kritéria, která jsme si dali, ať jsou to tedy zdravotní nebo nějaká významná sociální. Ale pokud dostanete na stůl žádost o milost pro člověka, který vyprodukoval a

prodal desítky kilogramů (měkkých drog – pozn. red.) a získal za to poměrně značné finanční prostředky, tak to zrovna není důvod udělení milosti. To bychom asi úplně popřeli smysl práva.“

<https://www.hrad.cz/cs/prezident-cr/soucasny-prezident-cr/verejna-vystoupeni-a-rozhovory/rozhovor-prezidenta-republiky-pro-denik-blesk-17677>